

PARLAMENTUL EUROPEAN

2009 - 2014

Document de ședință

A7-0317/2010

11.11.2010

RAPORT

referitor la responsabilitatea socială a întreprinderilor în acordurile comerciale
internaționale
(2009/2201(INI))

Comisia pentru comerț internațional

Raportor: Harlem Désir

CUPRINS

	Pagina
PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....	3
EXPUNERE DE MOTIVE.....	17
AVIZ AL COMISIEI PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI AFACERI SOCIALE.....	22
REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE	26

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la responsabilitatea socială a întreprinderilor în acordurile comerciale internaționale (2009/2201(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere articolele 12, 21, 28, 29, 30 și 31 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,
- având în vedere articolele 2, 3 și 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană,
- având în vedere articolele 9, 10, 48, 138, 139, 153, 156, 191, 207 și 218 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,
- având în vedere orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, Declarația tripartită a Organizației Internaționale a Muncii de stabilire a principiilor privind întreprinderile multinaționale și politica socială, precum și codurile de conduită adoptate sub egida unor organizații internaționale precum Organizația pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Organizația Mondială a Sănătății și Banca Mondială, dar și eforturile depuse sub auspiciile Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) în ceea ce privește activitățile întreprinderilor din țările în curs de dezvoltare,
- având în vedere inițiativa „Global Compact” a Națiunilor Unite, lansată în septembrie 2000, și raportul Secretarului General al ONU „Către parteneriate globale – Cooperare consolidată între Națiunile Unite și toți partenerii implicați, în special sectorul privat” din 10 august 2005 [05-45706 (E) 020905], și având în vedere anunțul „Global Compact” și al Inițiativei de Raportare Globală a Națiunilor Unite din 9 octombrie 2006, precum și principiile privind investițiile responsabile lansate în ianuarie 2006 de Națiunile Unite și coordonate de Inițiativa Financiară a PNUM și „Global Compact”,
- având în vedere standardele ONU privind responsabilitățile societăților transnaționale și ale altor întreprinderi comerciale în domeniul drepturilor omului, adoptate în decembrie 2003¹,
- având în vedere Inițiativa de Raportare Globală (Global Reporting Initiative - GRI) lansată în 1997², orientările actualizate ale grupului G3 pentru elaborarea rapoartelor privind dezvoltarea durabilă, publicate la 5 octombrie 2006 și orientările G4 care sunt în prezent în curs de pregătire în cadrul GRI,
- având în vedere rezultatele reuniunii la nivel înalt a ONU pe tema dezvoltării durabile, organizată în 2002 la Johannesburg, în special apelul lansat în favoarea inițiativelor în materie de responsabilitate socială a întreprinderilor, precum și concluziile Consiliului din

¹ Doc. E/CN.4/Sub.2/2003/12/Rev.2 (2003) al ONU.

² www.globalreporting.org

3 decembrie 2002 privind acțiunile ulterioare reuniunii la nivel înalt¹,

- având în vedere raportul Înalțului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului privind responsabilitatea în materie de drepturile omului a societăților transnaționale și a altor întreprinderi din 15 februarie 2005 (E/CN.4/2005/91, 2005),
- având în vedere raportul Reprezentantului special al Secretarului General al ONU pentru drepturile omului și societățile transnaționale și alte întreprinderi, intitulat „Promovarea și protejarea tuturor drepturilor omului, civile, politice, economice, sociale și culturale, inclusiv a dreptului la dezvoltare”, din 7 aprilie 2008 (A/HRC/8/5, 2008) și lucrările în curs privind viitorul său raport, prevăzut pentru 2011,
- având în vedere raportul Reprezentantului special al Secretarului General pentru drepturile omului și societățile transnaționale și alte întreprinderi, John Ruggie, raport intitulat „Noi pași spre operaționalizarea cadrului «protecție, respect și remedii» din 9 aprilie 2010 (A/HRC/14/27),
- având în vedere sistemele de referință și mecanismele de certificare și de etichetare care vizează comportamentul întreprinderilor în materie de dezvoltare durabilă, schimbări climatice și reducerea sărăciei, precum standardul SA 8000, care se referă la interzicerea exploatării prin muncă a copiilor, și standardele AFNOR și ISO în materie de dezvoltare durabilă,
- având în vedere procesul de la Kimberley privind controlul comerțului cu diamante brute,
- având în vedere inițiativele mai multor state membre de promovare a responsabilității sociale a întreprinderilor, în special crearea în Danemarca a Centrului guvernamental pentru RSI, care coordonează inițiativele legislative ale guvernului în favoarea RSI și elaborează instrumente practice destinate întreprinderilor²,
- având în vedere Pactul internațional referitor la drepturile economice, sociale și culturale din 1966, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor din 1979, Declarația ONU privind drepturile popoarelor indigene adoptată prin Rezoluția Adunării Generale 61/295 din 13 septembrie 2007 și Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului din 1989,
- având în vedere acordurile internaționale privind mediul, precum Protocolul de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon (1987), Convenția de la Basel privind controlul transporturilor transfrontaliere de deșeuri periculoase (1999), Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea (2000) și Protocolul de la Kyoto (1997),
- având în vedere avizul Comitetului Regiunilor din 14 martie 2003 privind cartea verde intitulată „Promovarea unui cadru european pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor”,
- având în vedere raportul final și recomandările Forumului european multilateral privind

¹ <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N02/636/94/PDF/N0263694.pdf?OpenElement>

² <http://www.csrgov.dk>

RSI din 29 iunie 2004, inclusiv cea de-a șaptea recomandare care sprijină măsurile pentru stabilirea unui cadru juridic adecvat,

- având în vedere Convenția de la Bruxelles din 1968, astfel cum a fost consolidată prin Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială¹, și Cartea verde a Comisiei din 21 aprilie 2009 privind revizuirea Regulamentului (CE) nr. 44/2001,
- având în vedere cartea verde a Comisiei intitulată „Promovarea unui cadru european pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor” (COM(2001)0366), reluată ulterior în cartea albă intitulată „Comunicarea Comisiei privind responsabilitatea socială a întreprinderilor: contribuția întreprinderilor la dezvoltarea durabilă” (COM(2002)0347),
- având în vedere recomandarea Comisiei din 30 mai 2001 privind luarea în considerare a aspectelor de mediu în conturile și rapoartele de gestiune ale societăților comerciale: înscrisura contabilă, evaluarea și publicarea informațiilor [publicată sub numărul C(2001)1495]²,
- având în vedere comunicarea Comisiei din 18 mai 2004 intitulată „Dimensiunea socială a globalizării – contribuția politicii UE la extinderea beneficiilor pentru toți” (COM(2004)0383),
- având în vedere comunicarea Comisiei din 22 martie 2006 adresată Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European intitulată „Punerea în aplicare a parteneriatului pentru creștere și ocupare a forței de muncă: a face din Europa un pol al excelenței în domeniul de răspunderii sociale a societăților (COM(2006)0136),
- având în vedere comunicarea Comisiei din 24 mai 2006 intitulată „Promovarea muncii decente pentru toți - contribuția UE la punerea în aplicare a agendei pentru munca decentă în lume” (COM(2006)0249),
- având în vedere sistemul de preferințe generalizate (SPG), intrat în vigoare la 1 ianuarie 2006, care acordă acces liber, fără plata unor drepturi vamale, sau reduceri tarifare pentru un număr mare de produse și include, de asemenea, un nou stimulent pentru țările vulnerabile confruntate cu nevoi comerciale, financiare sau de dezvoltare specifice,
- având în vedere capitolul 13 din acordul de liber schimb dintre Uniunea Europeană și Coreea de Sud, semnat în octombrie 2009, conform căruia „părțile se străduiesc să faciliteze și să promoveze comerțul cu bunuri care contribuie la dezvoltarea durabilă, inclusiv cele reglementate de sisteme cum ar fi comerțul echitabil și etic, precum și cele care implică responsabilitatea socială a întreprinderilor și obligația acestora de a-și asuma răspunderea”,
- având în vedere articolul 270 alineatul (3) din acordul de liber schimb dintre Uniunea Europeană și Columbia și Peru, semnat în martie 2010, conform căruia părțile au convenit să promoveze bunele practici comerciale legate de responsabilitatea socială a

¹ JO L 12, 16.1.2001, p. 1.

² JO L 156, 13.6.2001, p. 33.

întreprinderilor, precum și articolul 270 alineatul (4) din acest acord, conform căruia părțile recunosc că existența unor mecanisme flexibile, voluntare și bazate pe stimulente poate contribui la asigurarea coerenței între practicile comerciale și obiectivele dezvoltării durabile,

- având în vedere rezoluția Consiliului din 3 decembrie 2001 privind acțiunile ulterioare cărții verzi privind responsabilitatea socială a întreprinderilor¹,
- având în vedere rezoluția Consiliului din 10 ianuarie 2003 privind responsabilitatea socială a întreprinderilor²,
- având în vedere rezoluția Consiliului din 6 februarie 2003 privind responsabilitatea socială a întreprinderilor³,
- având în vedere Decizia 2005/600/CE a Consiliului din 12 iulie 2005 privind liniile directoare ale politicilor de ocupare a forței de muncă ale statelor membre, prin care se îndeamnă statele membre să stimuleze întreprinderile să dezvolte RSI⁴,
- având în vedere concluziile Consiliului din 14 iunie 2010 privind munca copiilor⁵,
- având în vedere Regulamentul (CE) nr. 761/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2001 privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS)⁶,
- având în vedere Directiva 2003/51/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2003 privind conturile anuale și conturile consolidate ale anumitor forme de societăți, ale băncilor și ale altor instituții financiare și ale întreprinderilor de asigurare⁷,
- având în vedere Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii⁸,
- având în vedere Rezoluția sa din 15 ianuarie 1999 privind normele comunitare aplicabile întreprinderilor europene care desfășoară activități în țările în curs de dezvoltare: către un cod de conduită european⁹, care recomandă crearea unui cod european de conduită model, susținut de un dispozitiv european de monitorizare,
- având în vedere Rezoluția sa din 25 octombrie 2001 privind deschiderea și democrația în

¹ JO C 86, 10.4.2002, p. 3.

² JO C 39, 18.2.2003, p. 3.

³ JO C 39, 18.2.2003, p. 3.

⁴ JO L 205, 6.8.2005, p. 21.

⁵ 10937/1/10.

⁶ JO L 114, 24.4.2001, p. 1; Versiune actuală: 2001R0761— EN— 01.01.2007.

⁷ JO L 178, 17.7.2003, p. 16.

⁸ JO L 134, 30.4.2004, p. 114.

⁹ JO C 104, 14.4.1999, p.180.

comerțul internațional¹ care solicită respectarea de către OMC a standardelor de muncă fundamentale ale OIM, precum și acceptarea de către OMC a deciziilor OIM, inclusiv solicitările legate de impunerea de sancțiuni pentru încălcări grave ale standardelor de muncă fundamentale,

- având în vedere Rezoluția sa din 4 iulie 2002 privind comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European și Comitetul Economic și Social, intitulată „Promovarea normelor de muncă fundamentale și îmbunătățirea guvernării sociale în contextul globalizării”²,
 - având în vedere Rezoluția sa din 13 mai 2003 referitoare la comunicarea Comisiei privind responsabilitatea socială a întreprinderilor: contribuția întreprinderilor la dezvoltarea durabilă³,
 - având în vedere Rezoluția sa din 5 iulie 2005 privind exploatarea copiilor în țările în curs de dezvoltare, și în special exploatarea copiilor prin muncă⁴,
 - având în vedere Rezoluția sa din 15 noiembrie 2005 privind dimensiunea socială a globalizării⁵,
 - având în vedere Rezoluția sa din 6 iulie 2006 privind comerțul echitabil și dezvoltarea⁶,
 - având în vedere Rezoluția sa din 13 martie 2007 privind responsabilitatea socială a întreprinderilor: un nou parteneriat⁷,
 - având în vedere Rezoluția sa din 23 mai 2007 privind promovarea muncii decente pentru toți⁸, în care se solicită includerea standardelor de muncă, în cadrul promovării muncii decente, în acordurile comerciale încheiate de UE, în special în acordurile bilaterale,
 - având în vedere audierea pe tema responsabilității sociale a întreprinderilor în comerțul internațional organizată la 23 februarie 2010 de Parlamentul European,
 - având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru comerț internațional și avizul Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale (A7-0317/2010),
- A. întrucât corporațiile și filialele lor sunt actori majori ai globalizării economice și ai comerțului internațional;
- B. întrucât orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, adoptate în 2000 și actualizate în 2010, sunt recomandări pe care guvernele le adresează întreprinderilor și

¹ JO C 112 E, 9.5.2002, p. 326.

² JO C 271 E, 12.11.2003, p. 598.

³ JO C 67 E, 17.3.2004, p. 73.

⁴ JO C 157 E, 6.7.2006, p. 84.

⁵ JO C 280 E, 18.11.2006, p. 65.

⁶ Texte adoptate la data respectivă, P6_TA(2006)0320.

⁷ JO C 301 E, 13.12.2007, p. 45.

⁸ JO C 102 E, 24.4.2008, p. 321.

care prezintă standarde voluntare privind practicile responsabile, cu respectarea legislației aplicabile, în special în materie de ocupare a forței de muncă, relațiile cu partenerii sociali, drepturile omului, mediul, protecția consumatorului, lupta împotriva corupției și a evaziunii fiscale;

- C. întrucât Declarația tripartită a Organizației Internaționale a Muncii privind întreprinderile multinaționale este destinată să orienteze guvernele, întreprinderile multinaționale și lucrătorii în domenii precum ocuparea forței de muncă, formarea, condițiile de muncă și relațiile profesionale, incluzând angajamentul statelor să respecte și să promoveze cele patru norme fundamentale ale muncii: libertatea de asociere și dreptul la negocieri colective, eliminarea tuturor formelor de muncă forțată, abolirea exploatării prin muncă a copiilor și eliminarea discriminării în domeniul ocupării forței de muncă;
- D. întrucât RSI este, prin natura sa, voluntară și autoreglementată și, prin urmare, eventualele inițiative ale Comisiei ar trebui să se axeze pe sprijinirea activităților legate de RSI, mai degrabă decât pe reglementarea lor;
- E. întrucât pactul mondial al Organizației Națiunilor Unite, sau „Global Compact”, format din zece principii prevede ca întreprinderile să accepte, să sprijine și să aplice, în sfera lor de influență, drept un set de valori fundamentale în domeniul drepturilor omului, standardele de muncă fundamentale, mediul și lupta împotriva corupției, față de care întreprinderile și-au manifestat angajamentul și pe care le integrează în operațiunile lor comerciale pe bază voluntară;
- F. întrucât se lucrează în prezent la actualizarea orientărilor OCDE pentru întreprinderile multinaționale, în special cele care vizează îmbunătățirea punctelor naționale de contact și un regim de răspundere pentru lanțurile de aprovizionare;
- G. întrucât punctele internaționale de referință, cum ar fi „Inițiativa de Raportare Globală”, sau mecanismele de certificare și de etichetare, cum ar fi standardul ISO 14 001 sau recentul standard ISO 26 000, conceput ca un ansamblu de orientări aplicabile oricărui tip de organizație, ajută întreprinderile să evalueze impactul economic, social și de mediu al activităților lor, integrând noțiunea de dezvoltare durabilă, dar nu sunt eficiente decât în măsura în care sunt aplicate efectiv, iar aplicarea lor este verificată;
- H. întrucât RSI este definită în standardul ISO 26 000 ca fiind „responsabilitatea unei organizații pentru impactul deciziilor și activităților sale asupra societății și asupra mediului, materializată printr-un comportament transparent și etic care: contribuie la dezvoltarea durabilă, inclusiv la sănătatea și bunăstarea societății, ține seama de așteptările părților interesate, respectă dispozițiile legale în vigoare și este compatibilă cu normele internaționale și este integrată în ansamblul organizației și inclusă în toate relațiile sale”, iar această definiție a fost acceptată de o mare parte a societății civile și a mișcării sindicale internaționale;
- I. întrucât Comisia a prezentat în comunicarea sa din 2006 obiectivul de a face din Uniunea Europeană „un pol al excelenței în materie de responsabilitate socială a întreprinderilor”, RSI fiind prezentată ca „un aspect al modelului social european” și constituind „un mijloc de apărare a solidarității, coeziunii și egalității de șanse în contextul unei concurențe mondiale sporite”;

- J. întrucât Comisia a prezentat Parlamentului European, Consiliului, CESE și Comitetului Regiunilor un raport referitor la exercițiul de monitorizare a pieței comerțului și distribuției, intitulat „Către o piață internă a comerțului și distribuției mai eficace și mai echitabilă până în 2020”¹, iar în anexa la raport se menționează că consumatorul nu dispune deseori decât de puține informații cu privire la performanța comerciantului în ceea ce privește responsabilitatea socială și, prin urmare, nu este în măsură să facă o alegere în cunoștință de cauză privind modul de cumpărare;
- K. întrucât, în conformitate cu tratatele, politica comercială comună trebuie să fie organizată în conformitate cu obiectivele Uniunii Europene, inclusiv cu obiectivele sale sociale, de mediu și de ajutor pentru dezvoltare;
- L. întrucât intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona a lărgit sfera competențelor comerciale ale UE, în special în ceea ce privește investițiile, care acum trebuie să fie conforme cu standardele privind RSI pe care UE și le-a asumat; întrucât noua politică comună în domeniul investițiilor ar trebui să cuprindă condiții aplicabile pentru investitorii UE ca un instrument major de reechilibrare a drepturilor și obligațiilor;
- M. întrucât Uniunea Europeană condiționează deja acordarea anumitor preferințe comerciale de ratificarea de către partenerii săi a principalelor convenții ale OIM și întrucât s-a angajat, încă din 2006, să promoveze respectarea muncii decente prin intermediul tuturor politicilor sale externe, inclusiv al politicii comerciale comune;
- N. întrucât acordurile sale bilaterale de liber schimb conțin acum un capitol consacrat dezvoltării durabile ce include obiective de mediu și sociale și respectarea normelor în acest domeniu;
- O. întrucât nerespectarea principiilor RSI constituie o formă de dumping social și de mediu în detrimentul, în special, al întreprinderilor și al lucrătorilor din Europa, care, la rândul lor, trebuie să respecte standarde de muncă, de mediu și fiscale mai stricte; întrucât introducerea unui catalog de sancțiuni pentru încălcările repetate ale principiilor RSI ar reprezenta o măsură eficientă;
- P. întrucât ar fi normal ca întreprinderile europene care își relocalizează unitățile de producție în țările cu salarii reduse și obligații de mediu mai puțin stricte să poată fi trase la răspundere, în fața instanțelor competente, pentru eventualele daune de mediu și sociale sau alte efecte externe negative resimțite de comunitățile locale provocate de filialele lor în aceste țări;
- Q. întrucât între o întreprindere-mamă și filialele sale, pe de o parte, și între o întreprindere și furnizorii săi, pe de altă parte, pot exista o multitudine de legături; întrucât este necesar să se definească noțiunile de „sferă de influență” și „diligență necesară” pe plan internațional;
- R. întrucât întreprinderile nu sunt supuse direct dreptului internațional, iar acordurile internaționale, în special cele care privesc drepturile omului, dreptul muncii și protecția mediului, impun obligații statelor semnatare, însă nu impun în mod direct obligații

¹ COM (2010) 355 final.

întreprinderilor care își au sediul în statele respective; întrucât, în schimb, statele în cauză trebuie să se asigure că întreprinderile care își au sediul pe teritoriul lor își respectă obligațiile juridice și depun diligența necesară și să prevadă sancțiuni adecvate în caz contrar;

- S. întrucât drepturile fundamentale la o cale eficace de atac și accesul la o instanță imparțială și independentă sunt afirmate la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și la articolul 8 din Declarația universală a drepturilor omului;
- T. întrucât Convenția de la Bruxelles și Regulamentul (CE) nr. 44/2001 reafirmă principiul cooperării judiciare; întrucât Comisiei îi revine sarcina să dea curs progreselor din Cartea verde, care propune posibile linii de acțiune vizând extrateritorialitatea, în special în ceea ce privește o extindere a domeniului de aplicare al regulamentului la litigiile care implică apărători ai unor țări terțe;
- U. întrucât, deși capitolul 13 din Acordul de liber schimb dintre Uniunea Europeană și Coreea de Sud și articolul 270 alineatul (3) din Acordul de liber schimb dintre Uniunea Europeană și Columbia și Peru conțin o mențiune referitoare la responsabilitatea socială a întreprinderilor, acest lucru nu ține seama până în prezent și în măsură completă de importanța pe care RSI o are pentru obiectivul european de protecție a mediului și a drepturilor sociale și umane; întrucât chiar încălcarea repetată de către întreprinderi a drepturilor omului, a normelor de muncă și a dispozițiilor referitoare la mediu nu are în practică consecințe asupra continuării acestor acorduri, în pofida unor obiective contrare;
- V. întrucât acordurile privind RSI de până acum s-au dovedit insuficiente, în special în sectorul minier și în multe domenii ale industriei furnizoare;
- W. având în vedere legislația comunitară existentă referitoare la microîntreprinderi și la întreprinderile mici și mijlocii, în special Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 și „Small Business Act” pentru Europa, adoptat în iunie 2008;
- X. întrucât acordurile privind RSI nu trebuie să împiedice o legislație eficientă; întrucât acordurile privind RSI care se dovedesc ineficiente sau inaplicabile ar trebui să conducă la adoptarea unor dispoziții de către legiuitor;
- Y. întrucât responsabilitatea socială a întreprinderilor (RSI) este un concept conform căruia întreprinderile includ în mod voluntar problemele sociale și de mediu în strategia lor de afaceri în vederea asigurării bunăstării globale a părților interesate prin implicarea activă în politica publică, ceea ce constituie un aspect important al schimbărilor sociale animate de valori;
- Z. întrucât RSI reprezintă o componentă esențială a modelului social european, consolidat prin intrarea în vigoare a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și, mai ales, a clauzei sociale orizontale prevăzute de acesta, și întrucât nevoia de promovare a RSI a fost recunoscută în Comunicarea Comisiei Europene privind strategia UE 2020 drept un element fundamental în vederea asigurării încrederii pe termen lung a angajaților și a consumatorilor;
- AA. întrucât RSI exercită o influență semnificativă asupra protecției drepturilor omului în

țările în curs de dezvoltare;

- AB. întrucât RSI nu trebuie să înlocuiască statul sau să îl scutească de datoria de a furniza servicii publice de bază;
- AC. întrucât RSI poate juca un rol esențial în îmbunătățirea standardelor de viață în cadrul comunităților dezavantajate;
- AD. întrucât sindicatele joacă un rol important în RSI, dat fiind faptul că lucrătorii cunosc bine realitatea din cadrul întreprinderilor în care lucrează;
- AE. întrucât RSI trebuie examinată în paralel și în interacțiune cu reformele privind guvernanta corporativă;
- AF. având în vedere rolul IMM-urilor pe piața unică europeană și rezultatele proiectelor finanțate de Comisie în vederea promovării adoptării, în special de către IMM-uri, a practicilor cu privire la RSI;
- AG. întrucât responsabilitatea socială a întreprinderilor, pe de o parte, și clauzele sociale și de mediu din acordurile comerciale, pe de altă parte, vizează aceleași obiective privind o economie care să respecte nevoile umane și mediul și o globalizare mai corectă, mai echilibrată din punct de vedere social, mai umană și care să servească efectiv dezvoltarea durabilă;
- AH. întrucât, până în prezent, între normele din domeniul comerțului și responsabilitatea socială a întreprinderilor a existat, în cel mai bun caz, o legătură foarte slabă, dar ar fi mult de câștigat dacă s-ar reuși combinarea normelor din domeniul comerțului cu obiectivele RSI,
1. constată că provocările globale au fost intensificate de criza financiară și de consecințele sociale ale acesteia și au generat discuții în toată lumea cu privire la necesitatea unei noi abordări în privința reglementărilor și a aspectelor de guvernanta în economia mondială, inclusiv în comerțul internațional; este de părere că noile norme, mai eficiente și mai bine aplicate, ar trebui să contribuie la dezvoltarea unor politici mai durabile, care să țină seama într-adevăr de problemele sociale și de mediu;
 2. constată, de asemenea, că globalizarea a intensificat presiunea concurențială între țări pentru a atrage investitorii străini și concurența dintre întreprinderi, care uneori a determinat guvernele să tolereze abuzuri grave în materie de drepturile omului, drepturi ale lucrătorilor și daune aduse mediului, pentru a atrage activități comerciale și investiții;
 3. reamintește că principiile care definesc RSI și care sunt deplin recunoscute la nivel internațional, atât în cadrul OCDE, al OIM, cât și al Națiunilor Unite, vizează comportamentul responsabil așteptat din partea întreprinderilor și presupune, în primul rând, respectarea legislației în vigoare, în special în materie de ocupare a forței de muncă, relații sociale, drepturile omului, mediu, protecția consumatorilor și transparența în ceea ce-i privește, luptă împotriva corupției și fiscalitate;
 4. reamintește că promovarea responsabilității sociale a întreprinderilor este un obiectiv

susținut de Uniunea Europeană, iar Comisia Europeană consideră că Uniunea trebuie să se asigure că politicile externe pe care le pune în aplicare contribuie efectiv la dezvoltarea durabilă și la dezvoltarea socială în aceste țări și că practicile întreprinderilor europene, indiferent de locul în care investesc și își desfășoară activitatea, respectă valorile europene și normele convenite la nivel internațional;

5. reamintește că obiectivele politicii comerciale comune ar trebui să fie pe deplin coordonate cu obiectivele globale ale Uniunii Europene și că, în conformitate cu articolul 207 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, politica comercială comună a Uniunii Europene se desfășoară „în cadrul principiilor și al obiectivelor acțiunii externe a Uniunii”, iar, în temeiul articolului 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, ea trebuie să contribuie, printre altele, la „dezvoltarea durabilă a planetei, solidaritatea și respectul reciproc între popoare, comerțul liber și echitabil, eliminarea sărăciei și protecția drepturilor omului și, în special, a drepturilor copilului, precum și la respectarea strictă și dezvoltarea dreptului internațional, inclusiv respectarea principiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite”;
6. consideră că Comisia ar trebui să analizeze posibilitatea de a elabora o definiție armonizată a relațiilor dintre o întreprindere desemnată ca „întreprindere-mamă” și orice întreprindere care are o relație de dependență față de aceasta, indiferent dacă este vorba despre o filială, furnizori sau subcontractanți, pentru a facilita apoi determinarea răspunderii juridice a fiecăreia;
7. consideră, având în vedere rolul major jucat de întreprinderile mari, filialele și lanțurile lor de aprovizionare în comerțul internațional, că responsabilitatea socială și de mediu a întreprinderilor trebuie să devină o dimensiune a acordurilor comerciale ale Uniunii Europene;
8. consideră că clauzele sociale ale acordurilor comerciale ar trebui să fie completate de RSI, care vizează comportamentul întreprinderilor, în timp ce RSI va fi susținută de forța acordurilor comerciale, în special a cadrului de supraveghere pe care îl stabilesc pentru punerea în aplicare a principiilor care le reglementează;
9. solicită ca principiile și obligațiile în materie de RSI să fie luate în considerare și integrate în viitoarea comunicare a Comisiei privind „Noua politică comercială pentru Europa în contextul strategiei Europa 2020”, în comunicarea pe care o pregătește cu privire la RSI pentru 2011 și în cadrul aplicării politicii sale comerciale;
10. consideră că RSI este un instrument eficace pentru ameliorarea competitivității, a competențelor și a oportunităților de formare, precum și a siguranței la locul de muncă și a mediului de lucru, pentru protejarea drepturilor lucrătorilor și a drepturilor comunităților locale și indigene, pentru promovarea unei politici durabile de mediu și pentru încurajarea schimbului de bune practici la nivel local, național, european și mondial, deși nu poate înlocui, desigur, nici dreptul muncii și nici convențiile colective generale sau sectoriale;
11. solicită ca întreprinderile să fie îndemnate să adopte RSI în vederea protejării integrității și a siguranței fizice, binelui psihic și mental, drepturilor muncii și drepturilor omului atât ale lucrătorilor lor, cât și ale altor lucrători, prin influența pe care o exercită asupra cercului lor mai larg de colaboratori; subliniază necesitatea susținerii și încurajării

difuzării unor astfel de practici în cadrul IMM-urilor, limitând costurile și sarcinile birocratice;

12. subliniază că RSI ar trebui să abordeze noi sectoare, cum ar fi organizarea muncii, egalitatea de șanse, incluziunea socială, măsurile antidiscriminatorii și dezvoltarea educației și a formării de-a lungul vieții; subliniază că RSI ar trebui să acopere, de exemplu, calitatea muncii, egalitatea de remunerare și egalitatea în ceea ce privește perspectivele de carieră, precum și promovarea de proiecte inovatoare care să contribuie la trecerea la o economie durabilă;
13. recomandă cu fermitate statelor membre și Uniunii să promoveze punerea în aplicare a bunelor practici în materie de RSI în cadrul tuturor întreprinderilor, indiferent de locul în care acestea își desfășoară activitatea, și să încurajeze difuzarea bunelor practici bazate pe inițiativele RSI, în special printr-o mai bună promovare a rezultatelor obținute de acestea;
14. ia act de faptul că agenda RSI trebuie adaptată nevoilor specifice ale regiunilor și ale fiecărui stat pentru a contribui la îmbunătățirea dezvoltării economice și sociale durabile;
15. consideră că credibilitatea inițiativelor voluntare în materie de RSI depinde de integrarea normelor și principiilor acceptate pe plan internațional, precum Global Reporting Initiative III, și de aplicarea unei monitorizări și a unei verificări transparente și independente de către părțile implicate;
16. consideră că trebuie pus accentul pe implicarea activă a tuturor părților interesate din întreprinderi, pe formarea directorilor și pe dezvoltarea societății civile, în special în ceea ce privește sensibilizarea consumatorilor;
17. consideră că trebuie cultivată și difuzată cultura RSI, prin acțiuni de formare și sensibilizare, atât în cadrul întreprinderilor, cât și în cadrul sectoarelor de învățământ (superior și universitar) axate pe studiul administrației;
18. consideră că dialogul social și comitetele europene de întreprindere au jucat un rol constructiv în dezvoltarea celor mai bune practici în ceea ce privește RSI;
19. are convingerea că ar trebui acordată o atenție mai mare RSI în cadrul liniilor directoare ale politicii europene de ocupare a forței de muncă;

Integrarea RSI în sistemul de preferințe generalizate SPG și SPG+

20. solicită ca principiile RSI să fie integrate în regulamentul SPG și SPG+ cu ocazia următoarei sale revizuirii; solicită Comisiei să se asigure că întreprinderile transnaționale, indiferent dacă își au sau nu sediul social în Uniunea Europeană, ale căror filiale sau lanțuri de aprovizionare se află în țările care participă la regimul SPG, și în special la SPG+, să respecte obligațiile lor legale, la nivel național și internațional, în materie de drepturile omului, de standarde de muncă și de reglementare în domeniul mediului; dorește ca Uniunea Europeană și statele participante și beneficiare ale SPG să fie obligate să se asigure că întreprinderile respectă aceste obligații; solicită ca respectarea acestor obligații să fie o cerință obligatorie în contextul SPG;

21. consideră că un sistem SPG+ reînnoit ar trebui, în egală măsură, să interzică „acordurile de țară gazdă”, acorduri încheiate cu o lipsă totală a transparenței între anumite întreprinderi multinaționale și țările gazdă, beneficiare ale SPG+, pentru a scăpa de cerințele normative din aceste țări, și care sunt în mod evident împotriva RSI;

Studii de impact noi

22. solicită Comisiei să îmbunătățească modelul său de evaluare a impactului asupra dezvoltării durabile, pentru a reflecta în mod corect implicațiile economice, sociale, în materie de drepturile omului și de mediu, inclusiv obiectivele de reducere a schimbărilor climatice, ale negocierilor comerciale; solicită Comisiei să monitorizeze acordurile comerciale ale UE cu țările partenere, efectuând, înainte și după semnarea acordului comercial, studii de evaluare a impactului asupra dezvoltării durabile, ținând seama în special de sectoarele vulnerabile;

23. subliniază că, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Parlamentul trebuie să fie informat pe deplin asupra modului în care concluziile evaluărilor vizând impactul acordurilor asupra dezvoltării durabile sunt abordate în cadrul negocierilor înainte de încheierea acordurilor și ce capitole din acordurile respective au fost modificate pentru a evita eventualele efecte negative identificate de evaluările de impact asupra dezvoltării durabile;

24. solicită Comisiei Europene să facă studii de impact privind efectele acordurilor comerciale asupra IMM-urilor europene (testul IMM), în special în materie de RSI, în conformitate cu Small Business Act;

Clauze referitoare la RSI în toate acordurile comerciale încheiate de Uniunea Europeană

25. propune, la nivel mai general, ca acordurile comerciale viitoare negociate de Uniune să conțină un capitol privind dezvoltarea durabilă care să includă o clauză RSI, bazat, parțial, pe versiunea actualizată din 2010 a Orientărilor OCDE pentru întreprinderile multinaționale;

26. propune ca această „clauză RSI” să conțină:

- a. un angajament reciproc al celor două părți de a promova instrumentele privind RSI convenite la nivel internațional în cadrul acordului și al schimburilor lor comerciale;
- b. stimulente pentru a încuraja întreprinderile să-și asume angajamente în materie de RSI, negociate împreună cu toate părțile interesate ale întreprinderii, inclusiv sindicatele, organizațiile de consumatori, autoritățile locale și organizațiile interesate din cadrul societății civile;
- c. stabilirea unor „puncte de contact” similare cu cele stabilite în cadrul OCDE pentru promovarea informării referitoare la RSI și a transparenței și pentru recepționarea plângerilor referitoare la cazurile de nerespectare a principiilor care stau la baza RSI, în cooperare cu societatea civilă, și transferarea acestora către autoritățile competente;

- d. o cerință – care ține seama de situația specifică și capacitățile IMM-urilor în contextul Recomandării 2003/361/CE din mai 2003 și conformă cu principiul „a gândi mai întâi la scară mică” – potrivit căreia întreprinderile să își publice bilanțul în materie de RSI cel puțin o dată la fiecare doi sau trei ani; este de opinie că această cerință va consolida transparența și raportarea și va încuraja vizibilitatea și credibilitatea practicilor RSI, punând la dispoziția tuturor părților interesate, inclusiv a consumatorilor, a investitorilor și a publicului larg, informațiile specifice privind RSI;
 - e. o cerință de diligență pentru întreprinderi și grupurile de întreprinderi, adică cerința de a lua măsuri anticipative pentru a identifica și preveni orice încălcare a drepturilor omului și a drepturilor de mediu, corupția sau evaziunea fiscală, inclusiv în filialele și lanțurile lor de aprovizionare, cu alte cuvinte în sfera lor de influență;
 - f. o cerință pentru întreprinderi de a organiza consultări prealabile, gratuite, deschise și informate cu părțile interesate independente și de la nivel local înainte de a demara un proiect care are impact asupra comunității locale;
 - g. o atenție deosebită pentru impactul muncii copiilor și al practicilor aferente;
27. consideră că clauza privind RSI ar trebui să fie însoțită de alte dispoziții; este de părere că:
- a. autoritățile competente ar trebui să poată investiga cazurile de încălcări dovedite ale angajamentelor privind RSI, iar în caz de încălcare gravă a angajamentelor, părțile ar putea să îi denunțe public pe cei vinovați;
 - b. cele două părți ar trebui să se angajeze să favorizeze cooperarea judiciară transnațională, să faciliteze accesul la justiție pentru victimele acțiunilor unor întreprinderi în sfera lor de influență și, pentru îndeplinirea acestui obiectiv, să susțină dezvoltarea unor proceduri judiciare adecvate și a unor mecanisme de soluționare extrajudiciară, precum și să sancționeze încălcarea legilor de către întreprinderi;
28. sugerează ca în acordurile bilaterale ale UE să se prevadă, în programele care au ca scop consolidarea justiției, cursuri de formare referitoare la drepturile omului și respectarea convențiilor internaționale privind dreptul muncii și mediul pentru judecătorii și tribunalele care se ocupă de cauze comerciale;
29. propune crearea unei comisii parlamentare mixte de monitorizare pentru fiecare acord de liber schimb (ALS), care să constituie un loc de informare și de dialog între deputații în Parlamentul European și membrii parlamentelor din statele partenere; adaugă că aceste comisii de monitorizare ar putea să monitorizeze, de asemenea, punerea în aplicare a capitolului referitor la dezvoltarea durabilă și a clauzei RSI, să formuleze recomandări destinate comitetului mixt al ALS, în special în ceea ce privește studiile de impact, și în cazul unor nerespectări dovedite ale drepturilor omului, ale drepturilor lucrătorilor sau ale convențiilor din domeniul mediului;
30. propune crearea unui forum regulat în cadrul căruia semnatarii inițiativei „Global Compact” a ONU să prezinte publicului programele lor referitoare la RSI, care să ofere consumatorilor posibilitatea de a compara programele și să creeze o cultură a standardelor

ridicate și a controlului „inter pares”; consideră că, dacă s-ar asigura astfel transparența, întreprinderile ar fi încurajate să aplice în mod voluntar standarde mai înalte privind RSI, altfel fiind nevoite să suporte consecințele controlului mass-media și al publicului;

Promovarea RSI în politicile comerciale multilaterale

31. solicită Comisiei să promoveze luarea în considerare a RSI în politicile comerciale multilaterale, în cadrul forumurilor internaționale care au susținut RSI, în special OCDE și OIM, precum și în cadrul OMC în perspectiva post-Doha;
32. invită Comisia să solicite, în cadrul acestor forumuri, elaborarea unei convenții internaționale care să stabilească responsabilitățile „țărilor-gază”¹ și a „țărilor de origine”² și care să contribuie la lupta împotriva încălcării drepturilor omului de către întreprinderile multinaționale, precum și punerea în aplicare a principiului extraterritorialității;
33. solicită Comisiei să sprijine dezvoltarea unor relații noi între agențiile multilaterale responsabile cu standardele de muncă și de mediu și OMC, pentru a asigura o coerență mai mare la scară internațională între politicile comerciale și obiectivele de dezvoltare durabilă;
34. sprijină din nou crearea, în cadrul OMC, a unui comitet pentru comerț și muncă decentă, după modelul comitetului pentru comerț și mediu, unde să poată fi dezbătute în mod special chestiunile privind standardele de muncă, îndeosebi cele referitoare la munca copiilor, și RSI în legătură cu comerțul internațional; propune din nou adaptarea procedurii de soluționare a litigiilor pentru a permite, în cazurile care implică posibile încălcări ale acordurilor internaționale în domeniul mediului sau al muncii, ca grupurile speciale („panels”) sau organul de apel să țină cont de avizul organizațiilor internaționale competente și ca acest aviz să fie făcut public;
35. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Președintelui Consiliului European, Consiliului, Comisiei, precum și Comitetului Economic și Social European, parlamentelor statelor membre, Conferinței parlamentare privind OMC și Conferinței internaționale a muncii.

¹ Statele în care își au sediul toate întreprinderile care au relații de dependență față de întreprinderile-mamă.

² Statele în care se află întreprinderile-mamă.

EXPUNERE DE MOTIVE

O politică comercială comună în serviciul obiectivelor globale ale Uniunii Europene

După criza climatică, energetică și alimentară, criza financiară internațională, care a antrenat peste tot o criză socială, nu a făcut decât să sporească necesitatea unor norme puternice pentru a asigura faptul că economia mondială este mai bine gestionată și nu se dezvoltă în detrimentul societăților. Comerțul internațional, care stă la baza globalizării, nu face excepție de la această necesitate.

Pentru toți cetățenii, din întreaga lume, dezvoltarea comerțului internațional nu se justifică, în fapt, decât dacă contribuie la dezvoltarea economică, la ocuparea forței de muncă și la îmbunătățirea nivelului de trai. Numai cu această condiție liberalizarea schimburilor comerciale este percepută ca pozitivă și este acceptată. În schimb, ea provoacă o rezistență foarte puternică atunci când are loc cu prețul distrugerii locurilor de muncă sau subminează condițiile de trai, drepturile sociale și mediul.

Politica comercială comună nu poate fi, așadar, redusă la un set de măsuri care servesc doar intereselor imediate ale câtorva actori economici. Pentru Europa, politica comercială trebuie să fie în conformitate cu ansamblul obiectivelor Uniunii, în special cu cele ale politicii sale externe, reprezentând unul dintre instrumentele acesteia pentru promovarea poziției sale privind reglementarea într-o lume globalizată. Este perfect legitim ca principala preocupare în Europa să fie aceea de a asigura că politica comercială comună nu subminează, ci, dimpotrivă, contribuie la apărarea modelului său social și a politicii sale în domeniul mediului.

În această privință, trebuie subliniat faptul că Uniunea Europeană condiționează deja acordarea anumitor preferințe comerciale pentru unele țări terțe de ratificarea de către acestea a principalelor convenții ale Organizației Internaționale a Muncii și a mai multor acorduri ale Organizației Națiunilor Unite în domeniul drepturilor omului (Pactul internațional privind drepturile civile și politice, Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale, Convenția privind abolirea muncii forțate etc.). De asemenea, ea s-a angajat, din 2006, să promoveze „munca decentă”, obiectiv al OIM și al ONU, prin intermediul tuturor politicilor sale externe, inclusiv al politicii comerciale comune. În cele din urmă, acordurile sale bilaterale de liber schimb includ acum un capitol privind dezvoltarea durabilă, care conține un set de obiective sociale și de mediu. Din ce în ce mai des, acordurile comerciale semnate de UE se înscriu, de altfel, în acorduri de parteneriat sau de asociere mai ample care includ o cooperare politică și angajamente în materie de dezvoltare durabilă și drepturile omului. Prin urmare, este clar că, în principiu, comerțul nu trebuie să fie separat de celelalte politici interne sau externe ale Uniunii Europene.

Unul dintre motivele acestei abordări, care nu este caracteristică numai Europei, este legat în special de înțelegerea faptului că liberalizarea comerțului are efecte economice și sociale foarte diferite de la o țară la alta, care trebuie să fie controlate și uneori chiar contrabalansate, deoarece liberalizarea este un proces în care mereu există învingători și învinși. Dezvoltarea comerțului internațional nu este în beneficiul tuturor decât atunci când sunt îndeplinite anumite condiții, deoarece câștigurile în fiecare dintre țări nu sunt niciodată distribuite în mod egal între diferitele sectoare ale societății și ale economiei. De aici rezultă necesitatea gestionării procesului de liberalizare a schimburilor comerciale, a condițiilor acestora, a volumului lor, necesitate resimțită și mai puternic odată cu accelerarea globalizării.

Mai mult decât atât, liberalizarea comerțului internațional a fost însoțită de o concurență acerbă între țări pentru a atrage investitorii străini și de o intensificare a concurenței între întreprinderi. Acest lucru a dus mult prea des la abuzuri în domeniul condițiilor de muncă, al libertăților democratice, precum și la daune aduse mediului. Exemplele sunt foarte numeroase.

Există, așadar, din motive de coerență, pentru Europa și pentru comunitatea internațională necesitatea stringentă de a include în normele schimburilor comerciale garanții reale în materie de dezvoltare durabilă și drepturi ale lucrătorilor. Această necesitate, care este în concordanță cu obiectivele Națiunilor Unite, precum și cu cele ale Uniunii Europene, răspunde așteptărilor cetățenilor europeni. Ea implică, de asemenea, o anumită concepție a responsabilității întreprinderilor în domeniul social și al mediului.

Printre acestea, societățile transnaționale sunt cele care joacă rolul cel mai important în comerțul mondial. Acestea au profitat de pe urma liberalizării piețelor pentru a externaliza o parte din producție și pentru a-și diversifica lanțul lor de aprovizionare din țări cu costuri de producție mici și reglementări mai puțin stricte. Comportamentul la care ne așteptăm din partea lor în materie de RSI vizează, prin urmare, și filialele și subcontractanții acestora situați în aceste țări, unde își organizează o mare parte a schimburilor comerciale cu Europa.

O provocare triplă cu același obiectiv

Promovarea responsabilității sociale și de mediu a întreprinderilor (RSI) în cadrul schimburilor comerciale implică, în esență, trei provocări majore pentru Europa:

O provocare morală: deseori, propriile noastre întreprinderi sunt cele ale căror comportament trebuie să se schimbe pentru a deveni conform cu principiile sociale și de mediu, în special atunci când activează în țări în curs de dezvoltare.

O provocare economică și socială: nerespectarea principiilor RSI constituie o formă de dumping social și de mediu în detrimentul întreprinderilor și al lucrătorilor din Europa care, la rândul lor, trebuie să respecte norme sociale și de mediu mai stricte.

O provocare politică: cea a coerenței politicilor noastre în cadrul globalizării și a rolului Uniunii Europene de la care cetățenii se așteaptă, de asemenea, să fie o protecție într-o lume nereglementată.

Combinarea normelor comerțului internațional și RSI

Până acum, comerțul și responsabilitatea socială a întreprinderilor nu s-au întâlnit deloc sau aproape deloc. Motivul este ușor de înțeles: comerțul internațional este reglementat de acorduri între state care stabilesc norme juridice obligatorii pentru acestea; responsabilitatea socială a întreprinderilor se bazează pe norme neobligatorii la care întreprinderile aderă în mod voluntar.

Dacă s-ar reuși integrarea principiilor RSI în normele comerțului internațional, acest lucru ar permite UE să exercite presiuni asupra întreprinderilor pentru ca acestea să își schimbe conduita, respectiv asupra statelor semnatare ale acordurilor comerciale cu UE pentru ca

acestea să respecte standardele în materie de muncă și de mediu.

RSI, o idee care se impune...

RSI are deja o istorie îndelungată, de la orientările OCDE lansate în 1976 cu sprijinul mișcării sindicale, urmate de Declarația tripartită a OIM de stabilire a principiilor privind întreprinderile internaționale, până la inițiativa Global Compact a Națiunilor Unite lansată în 2000 de Kofi Annan. Orientările au stabilit un set de recomandări pe care guvernele le adresează întreprinderilor multinaționale și care vizează în special ocuparea forței de muncă și relațiile cu partenerii sociali, drepturile omului, mediul, lupta împotriva corupției, protecția consumatorilor, concurența și evaziunea fiscală.

De atunci, au fost lansate numeroase inițiatives pentru a crea mecanisme de monitorizare a acestor coduri de bună conduită, precum și etichete de certificare a angajamentelor asumate de întreprinderi în domeniul RSI.

Uniunea Europeană a abordat chestiunea într-o carte verde publicată în 2001, urmată de o carte albă și de crearea unui forum multilateral privind RSI pentru a promova un cadru european și o strategie în favoarea responsabilității sociale a întreprinderilor. Importante companii europene s-au alăturat rețelei „RSI Europa”, creată în 1995 în urma unei inițiatives a lui Jacques Delors.

Astăzi, în conformitate cu comunicarea sa din 2006 pe această temă, Comisia consideră RSI ca fiind un aspect al modelului social european ce reprezintă un mijloc de apărare a solidarității, a coeziunii și a egalității de șanse în contextul unei concurenței mondiale crescute. Scopul declarat este de a face din UE „un pol al excelenței” în materie de responsabilitate socială a întreprinderilor și de a se asigura că politicile externe pe care UE le pune în aplicare și întreprinderile europene care investesc în țările terțe contribuie efectiv la dezvoltarea socială.

Parlamentul European, la rândul său, a adoptat mai multe rapoarte și propuneri pentru a consolida RSI, pe de o parte, și anume rezoluțiile din 1999, din 2003 și mai ales raportul Howitt din martie 2007, și pentru a întări standardele de muncă și de mediu în acordurile comerciale ale Uniunii Europene, pe de altă parte, și anume rapoartele Désir din octombrie 2001 și Désir și Panayatopoulos din mai 2007.

... și care trebuie să se afle în centrul acordurilor comerciale ale UE

RSI și clauzele sociale și de mediu din acordurile comerciale urmăresc îndeplinirea aceluiași obiectiv: o globalizare mai justă, mai corectă din punct de vedere social, mai umană, care să servească dezvoltării durabile. Dar, în prezent, ele urmează două linii paralele.¹

Dacă aceste două abordări pot fi combinate, departe de a-și face rău, ele se vor consolida în mod reciproc. Clauzele sociale în acordurile comerciale vor fi consolidate prin integrarea conceptului de RSI care vizează comportamentul întreprinderilor. În ceea ce privește RSI, aceasta va fi susținută de forța acordurilor comerciale, în special a cadrului de monitorizare pe care acestea îl stabilesc pentru punerea în aplicare a principiilor care le guvernează.

¹ Chiar dacă acordul de liber schimb cu Coreea menționează RSI, această mențiune se face într-un mod foarte limitat și fără legătură directă cu punerea în aplicare a angajamentelor comerciale.

Acest raport nu revizuieste propunerile deja făcute de către Parlamentul European și de alte forumuri internaționale pentru a promova în acordurile comerciale RSI, pe de o parte, și standardele de muncă și de mediu, pe de altă parte. El se concentrează asupra propunerilor care vor permite în mod special promovarea responsabilității sociale a întreprinderilor în cadrul politicii comerciale comune a Uniunii Europene. Acesta este sensul propunerilor incluse în proiectul de rezoluție care urmează. Acestea vizează în special:

- revizuirea regimului SPG;
- studiile de impact legate de negocierea și monitorizarea acordurilor comerciale ale Uniunii Europene;
- introducerea unor clauze RSI în acordurile de liber schimb și în celelalte acorduri comerciale și de investiții ale Uniunii Europene;
- crearea unei comisii parlamentare de monitorizare, în special a dimensiunii sociale și de mediu, inclusiv RSI, pentru fiecare ALS;
- introducerea obligației pentru întreprinderile multinaționale din UE și din țările partenere să publice un raport anual privind impactul social și de mediu al activităților lor și ale filialelor și lanțului lor de aprovizionare;
- crearea unor mecanisme de cooperare judiciară între UE și țările partenere, inclusiv capacitatea de a deferi justiției întreprinderi multinaționale, atât în Europa, cât și în aceste țări, pentru încălcări grave comise de către aceste întreprinderi sau filialele lor în domeniul mediului sau al drepturilor fundamentale;
- atribuirea contractelor de achiziții publice;
- relațiile dintre forumurile multilaterale de promovare a RSI și OMC;
- o nouă propunere din partea Comisiei.

4.6.2010

AVIZ AL COMISIEI PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI AFACERI SOCIALE

destinat Comisiei pentru comerț internațional

referitor la responsabilitatea socială a întreprinderilor în acordurile comerciale internaționale (2009/2201(INI))

Raportoare pentru aviz: Pervenche Berès

SUGESTII

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale recomandă Comisiei pentru comerț internațional, competentă în fond, includerea următoarelor sugestii în propunerea sa de rezoluție:

- A. întrucât responsabilitatea socială a întreprinderilor (RSI) este un concept conform căruia întreprinderile includ în mod voluntar problemele sociale și de mediu în strategia lor de afaceri în vederea asigurării bunăstării globale a părților interesate prin implicarea activă în politica publică, ceea ce constituie un aspect important al schimbărilor sociale animate de valori;
- B. întrucât RSI reprezintă o componentă esențială a modelului social european, consolidat prin intrarea în vigoare a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și, mai ales, a clauzei sociale orizontale prevăzute de acesta, și întrucât nevoia de promovare a RSI a fost recunoscută în Comunicarea Comisiei Europene privind strategia UE 2020 drept un element fundamental în vederea asigurării încrederii pe termen lung a angajaților și a consumatorilor;
- C. întrucât RSI exercită o influență semnificativă asupra protecției drepturilor omului în țările în curs de dezvoltare;
- D. întrucât RSI este unul din instrumentele care pot fi utilizate pentru a combate munca nedeclarată și evaziunea fiscală;

- E. întrucât RSI nu trebuie să înlocuiască statul sau să îl scutească de datoria de a furniza servicii publice de bază;
- F. întrucât RSI poate juca un rol esențial în îmbunătățirea standardelor de viață în cadrul comunităților dezavantajate;
- G. întrucât sindicatele joacă un rol important în RSI, dat fiind faptul că lucrătorii cunosc bine realitatea din cadrul întreprinderilor în care lucrează;
- H. întrucât RSI trebuie examinată în paralel și în interacțiune cu reformele privind guvernanta corporativă;
- I. având în vedere rolul IMM-urilor pe piața unică europeană și rezultatele proiectelor finanțate de Comisie în vederea promovării adoptării, în special de către IMM-uri, a practicilor cu privire la responsabilitatea socială a întreprinderilor (RSI);
- J. întrucât mandatul Consiliului ONU pentru Drepturile Omului referitor la întreprinderile și drepturile omului și cadrul său „Protecție, respect și soluții”, operaționalizat la momentul actual de către profesorul John Ruggie, raportul final fiind așteptat în 2011, au drept obiectiv furnizarea de orientări concrete pentru state, întreprinderi și alți actori sociali cu privire la respectarea drepturilor omului în cadrul activităților pe care le desfășoară,
 1. consideră că RSI este un instrument eficient pentru ameliorarea competitivității, a competențelor și a oportunităților de formare, precum și a siguranței la locul de muncă și a mediului de lucru, pentru protejarea drepturilor lucrătorilor și a drepturilor comunităților locale și indigene, pentru promovarea unei politici durabile de mediu și pentru încurajarea schimbului de bune practici la nivel local, național, european și mondial, deși nu poate înlocui, desigur, nici dreptul muncii și nici convențiile colective generale sau sectoriale;
 2. solicită ca întreprinderile să fie îndemnate să adopte RSI în vederea protejării integrității și a siguranței fizice, binelui psihic și mental, drepturilor muncii și drepturilor omului atât ale lucrătorilor lor, cât și ale lucrătorilor în general, prin influența pe care o exercită asupra cercului lor mai larg de colaboratori; subliniază importanța susținerii și încurajării difuzării unor astfel de practici în cadrul IMM-urilor, limitând costurile și sarcinile birocratice;
 3. subliniază că RSI trebuie să abordeze noi sectoare, cum ar fi organizarea muncii, egalitatea de șanse, includerea socială, măsurile antidiscriminatorii și dezvoltarea educației și a formării de-a lungul vieții; subliniază că RSI trebuie să acopere, de exemplu, calitatea locului de muncă, egalitatea de remunerare și egalitatea în ceea ce privește perspectivele de carieră, precum și promovarea de proiecte inovatoare care să contribuie la trecerea la o economie durabilă;
 4. recomandă cu fermitate statelor membre și Uniunii Europene să promoveze punerea în aplicare a bunelor practici în materie de RSI în cadrul tuturor întreprinderilor, indiferent de locul în care acestea își desfășoară activitatea, și să încurajeze difuzarea bunelor practici bazate pe inițiativele RSI, în special printr-o mai bună promovare a rezultatelor obținute de acestea;

5. ia act de faptul că agenda RSI trebuie adaptată nevoilor specifice ale fiecărei regiuni și ale fiecărui stat pentru a contribui la îmbunătățirea dezvoltării economice și sociale durabile;
6. consideră că credibilitatea inițiativelor voluntare în materie de RSI depinde de integrarea normelor și principiilor acceptate pe plan internațional, precum Global Reporting Initiative III, și de aplicarea unei monitorizări și a unei verificări transparente și independente de către părțile implicate;
7. consideră că trebuie pus accentul pe implicarea activă a tuturor părților interesate din întreprinderi, pe formarea directorilor, pe dezvoltarea societății civile, în special în ceea ce privește sensibilizarea crescândă a consumatorilor;
8. consideră că trebuie cultivată și difuzată cultura RSI, prin acțiuni de formare și sensibilizare, atât în cadrul întreprinderilor, cât și în cadrul sectoarelor de învățământ (superior și universitar) axate pe studiul administrației;
9. consideră că dialogul social și comitetele europene de întreprindere au jucat un rol constructiv în dezvoltarea celor mai bune practici în ceea ce privește RSI;
10. salută promovarea internațională a RSI și invită Comisia să integreze RSI mai eficient în politicile sale comerciale, încercând să introducă clauze care reflectă normele RSI recunoscute la nivel internațional în cadrul tuturor acordurilor bilaterale, regionale sau multilaterale referitoare la standarde de raportare în materie de mediu, aspecte sociale și guvernanta pentru a încuraja o informare mai bună și mai răspândită pentru întreprinderile europene care își desfășoară activitatea în țările în curs de dezvoltare direct sau prin lanțuri de aprovizionare, pentru care trebuie să își asume responsabilitatea, punând accent în special pe rolul care revine reprezentanților lucrătorilor și pe importanța dialogului social; invită Comisia să monitorizeze direct aplicarea clauzelor menționate anterior și să țină la curent Parlamentul European cu privire la aceste aspecte;
11. are convingerea că trebuie acordată o atenție mai mare RSI în cadrul liniilor directoare ale politicii europene de ocupare a forței de muncă.

REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE

Data adoptării	2.6.2010
Rezultatul votului final	+: 41 -: 3 0: 3
Membri titulari prezenți la votul final	Regina Bastos, Edit Bauer, Jean-Luc Bennahmias, Mara Bizzotto, Milan Cabrnoc, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Frédéric Daerden, Karima Delli, Proinsias De Rossa, Frank Engel, Sari Essayah, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Pascale Gruny, Marian Harkin, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Liisa Jaakonsaari, Martin Kastler, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Membri supleanți prezenți la votul final	Georges Bach, Françoise Castex, Marielle Gallo, Joe Higgins, Franz Obermayr, Evelyn Regner, Birgit Sippel, Emilie Turunen, Cecilia Wikström
Membri supleanți [articolul 187 alineatul (2)] prezenți la votul final	Rosa Estaràs Ferragut, Oldřich Vlasák

REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE

Data adoptării	26.10.2010
Rezultatul votului final	+: 22 -: 4 0: 0
Membri titulari prezenți la votul final	William (The Earl of) Dartmouth, Kader Arif, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Marielle De Sarnez, Harlem Désir, Christofer Fjellner, Joe Higgins, Yannick Jadot, Bernd Lange, Vital Moreira, Tokia Saïfi, Helmut Scholz, Gianluca Susta, Keith Taylor, Jan Zahradil, Pablo Zalba Bidegain
Membri supleanți prezenți la votul final	Catherine Bearder, George Sabin Cutaș, Béla Glattfelder, Małgorzata Handzlik, Elisabeth Köstinger, Jarosław Leszek Wałęsa
Membri supleanți [articolul 187 alineatul (2)] prezenți la votul final	Jean-Pierre Audy, Ricardo Cortés Lastra, Jelko Kacin, Vytautas Landsbergis, Evžen Tošenovský